

Kırklareli Tarihi Köy Çeşmeleri Üzerine Bir Değerlendirme

Gülcan Minsolmaz Yeler - Soner Yeler

Osmanlı kültürel hayatında su ve çeşmeler ayrı bir öneme sahip olmuştur. Osmanlı devleti, fethettiği yerlerde imar çalışmaları yaparken su ihtiyacını karşılamak üzere su kaynaklarını bularak yerleşim yerlerine ulaştırmıştır. Bu bağlamda Roma döneminde geliştirilen su dağıtım sistemlerinin bilincinde olarak suyun, kaynağından yerleşim yerlerine ulaşımını su kanalları, kemerler veya borular ile gerçekleştirilmiştir. Önceleri daha çok basit oluklar aracılığı ile akıtılan su, sonraları özel bir düzenleme ile boşa akmayacak şekilde korunan yapılar içinde akıtılmıştır. Bu yapılara da “çeşme” denilmiştir (Özer, 2008). Su çıkan kaynak, pınar ve gözlere “çeşm” denilmesi, bunların akıtıldığı küçük yapılara çeşme adının verilmesine sebep olmuştur (Eyice, 1993).

Çeşmeler, kamu yararı ön planda tutularak ve insan, çeşme, kamusal mekân arasında güçlü bir ilişki kurmayı sağlayacak şekilde insanların yoğun oldukları ve suya ihtiyaç duydukları yerlerde yapılmıştır. Çeşmelerin gelişiminde ve zaman içinde sayıca artarak inşa edilmelerinde topluma hizmet anlayışı ana etken olmuştur. Ek olarak, devlet ve halkın vakıflar aracılığıyla iyilik ve hayır yapmak istemeleri (Sağır, 2016), yönetimdeki etkin kişilerin ve zenginlerin güçlerinin göstergesini sonsuza taşıma özlemleri, yönetimin gerçekleştireceği yeniliklerin ve değişimlerin bir mimari gösterge olarak (Pilehvarian vd., 2000) sunulmak istenmesi çeşmelerin yapılma sebepleri arasında yer almaktadır.

İnsanların su almak için çeşmelerin başında toplanmaları, burada sohbet etmeleri ve dertleşmeleri çeşmelerin birer toplanma merkezi haline gelmesine neden olmuştur (Özer, 2008; Büyükkol, 2017; Çavdar, 2019). Bireylerin birbirleri ile etkileşim içinde oldukları bu tür toplumsal mekânlar, toplumun kültürünü yansıtan kent ve köylerde gündelik yaşamın içerisinde önemli yer edinmiştir. Ayrıca, kırsal yaşamda yalakh olarak düzenlenen çeşmeler, evcil küçükbaş ve büyükbaş hayvanlar ile yaban hayvanları için önemli su kaynakları olmuştur (Özer, 2008).

Osmanlı kent ve köy kültüründe önemli bir yere sahip olan çeşmeler, modernleşmeyle birlikte zaman içerisinde sözü edilen işlevlerini yitirmiştir. Çarpık yapılaşma, zamanla oluşan tahribatlar, yanlış onarımlar, ilgisizlik ve bakımsızlık gibi nedenler de çeşmelerin sayısının giderek azalmasına, yok olmalarına, susuz kalmalarına ya da özgün görünümelerini kaybetmelerine neden olmaktadır. Toplumun sosyal yaşamında önemli yeri olan çeşmelerin sahip olduğu değerlerin yok sayılıp geri plana atılması çok büyük kayıptır. Günümüzde, geçmişle bağlantı sağlayan öğeler olarak yaşatılmaları, toplumun hizmetine sunulmaları önem arz etmektedir.

Çalışmanın Amacı ve Önemi

Tarihsel, kültürel, mimari miras, kent ve köy kimliğinin oluşumu açısından çok değerli olan çeşmelerin korunarak geleceğe aktarılmasında öncelikli yaklaşım, çeşmelerin çok yönlü araştırılması ve belgelenmesidir.

Bu amaçla yola çıkılan çalışmada, öncelikle Kırklareli genelinde yapılan literatür araştırmalarında, kentin tarihsel süreçte su kaynaklarının bolluğu bakımından önemini koruduğu, özellikle Istrancalardan gelen suların oluşturduğu su rezervinin, bölgenin sahip olduğu en önemli değer olduğu; saha çalışmalarında da il ve ilçe merkezleri ile köylerde çeşme kültürü bakımından zengin örneklerin varlığı tespit edilmiştir. Buna karşılık, koruma konusunda çeşmelere çok değer verilmediği, yapılan araştırmaların ve yenileme çalışmalarının genellikle kent merkezi ile sınırlı kaldığı, belgelemelerin çok eksik olduğu, köy çeşmeleri özelinde ise kapsamlı bir çalışma yapılmadığı saptanmıştır.

Bu kapsamda yeteri kadar araştırılmamış, arka plana atılmış, belgelemesi yapılmamış köy çeşmeleri, çalışmanın ana konusunu oluşturmaktadır. Yapılan çalışmanın, çeşmelerin korunarak sürdürülebilirliklerinin sağlanması, köy çeşme kültürünün açığa çıkarılması ve farkındalık yaratılması bakımından literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Çalışmanın Kapsamı ve Yöntemi

Kırklareli merkez ve ilçelerinde, Edirne Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu tarafından tescillenmiş ve Kırklareli Kültür Varlıkları Envanteri kapsamında değerlendirilen (KLÜ-BAP/21 No.lu Proje¹ kapsamında), toplam 31 adet çeşme mevcuttur. Sözü edilen çeşmelerden dokuz adedi köylere aittir. Çalışma kapsamında, Babaeski ilçesinde bir adet, Merkez ilçede bir adet, Pınarhisar ilçesinde iki adet ve Vize ilçesinde beş adet olmak üzere toplam dokuz adet köy çeşmesi (Tablo 1), fotoğraflama ve rölevo teknikleri kullanılarak belgelenmiştir. Sonrasında literatür tarama ve analiz çalışmaları ile sözü edilen çeşmeler, konum ve kullanım durumu, tarihçesi, mimari özellikleri (plan, cephe, yapım teknikleri ve malzeme özellikleri) ve koruma sorunları başlıklarında değerlendirilmiştir.

Konum ve Kullanım Durumları

Osmanlı mimarlığında çeşmeler, organik sokak kurgusunun sürpriz meydanlarında vista noktası oluşturmada, külliyelerin, yapıların veya sokakların önemli cephe ve köşelerini vurgulamak (Pilehvarian vd., 2000) amacıyla dikkat çeken yerlerde yapılmıştır. Kırklareli çeşmelerinin de köy içinde konumlandırımlarında aynı sebeplerin etkili olduğu saptanmış ve sınıflandırılma yapılırken öne çıkan kaynaklardan (Arseven, 1943; Eyice, 1993; Pilehvarian vd., 2000; Pilehvarian, 2002; Ödekan, 1992; Önge, 1997; Şapolyo, 1943) yararlanılarak Tablo 2 oluşturulmuştur. Osmanlı çeşmelerinin klasik dönem özelliklerini sergileyen köy çeşmeleri, geçmişten günümüze sadece sokaklarda ve meydanlarda düzenlenen bir çeşme değil, aynı zamanda köyün kadınının, erkeğinin, çocuğunun bir araya geldiği, dertleştiği güzel bir geleneğin çok köklü unsurlarından biri olmuştur. Bu bağlamda, Vize’de Evrencik Üç Kemerli Çeşme; camisi, kahvehane, çeşme birlikteliğiyle geleneksel bir nitelik sergileyen köy meydanında konumlanarak köyün önemli bir toplanma ve rekreasyon noktası olma özelliğini devam ettirebilmektedir. Pınarhisar Yenice Meydan Çeşmesi ise yol kotunun altında kalması nedeniyle meydanla ilişkisini yitirmiş durumdadır.

Diğer köy çeşmelerinin dört adedi konutların bahçe duvarlarına bitişik, bir adedi yolların kesişim noktasında yani köşede yer almaktadır. Köy yerleşimlerinin yanı sıra, iki adet çeşme de köy dışında, kırlarda, açık arazilerde konumlanmıştır (Tablo 2). Eyice, hayvanların sulanması

için yalakları da bulunan bu çeşmeleri “çoban çeşmesi” olarak adlandırmaktadır (Eyice, 1993).

Köy çeşmelerinin çoğu bakımsız olmalarına rağmen yedi çeşmenin suyu tamamen ya da kısmi olarak akmaktadır. İki çeşme ise harap durumdadır (Tablo 2). Günümüzde suyu akan ve durumu en iyi olan çeşme, köyden 200 metre dışarıda konumlanan Evrencik Söğütlü Çeşmedir. Çoban çeşmesi olan bu çeşmede, gelen su doğrudan su yoluna bağlandığından çeşmenin suyu lülelerinden devamlı akar durumdadır.

Çeşmelerin isimlendirilmelerinde; çeşmelerin bulunduğu köy, konumlandığı yer ve kemer sayılarının etkili olduğu görülmüştür. Ayrıca köylülerin de çeşmeler için farklı isimler kullandıkları, yapılan görüşmelerle ortaya konmuştur. Örneğin; köy halkı tarafından Çukurpınar Çeşmesi büyük olması bakımından “Koca Çeşme”, Evrencik Köyiçi Çeşmesi halkın çoğunluğunu Pomaklar oluşturduğu için “Pomak Çeşmesi”, Evrencik Üç Kemerli Çeşmesi de çeşmenin yakınında bulunan caminin olduğu yerde eskiden Rumlardan kalma bir kilise olduğundan “Kilise Çeşmesi” olarak adlandırılmaktadır.

Tarihçeleri

Çeşmelerin ne zaman, kimin tarafından, ne amaçla, ne zaman onarım geçirdiği ya da suyun cinsi gibi konularda bilgi veren en önemli kaynak kitabelerdir (Özkafa, 2010). Köy çeşmelerinden sadece Evrencik Tek Kemerli Çeşmesinin kitabesi mevcuttur. Köylüler, Balkan Savaşı

Tablo 1. Kırklareli merkez ve ilçelerine bağlı köylerde bulunan çeşmeler.

Tablo 2. Bulunduğu yere, yapılış amacına ve kullanım durumuna göre köy çeşmeleri.

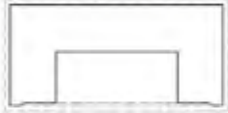
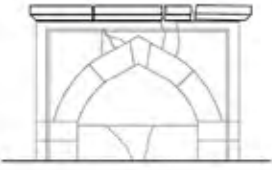
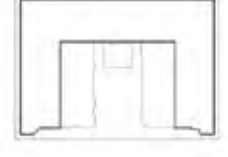
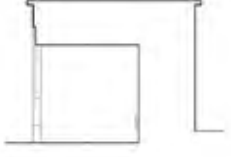
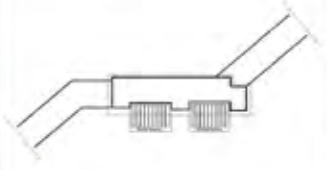
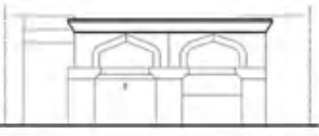
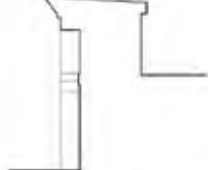
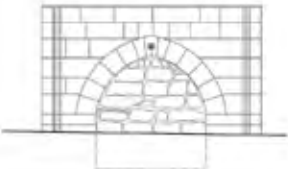
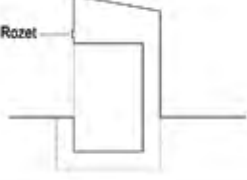
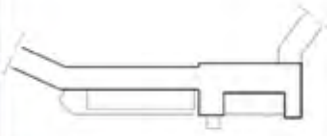
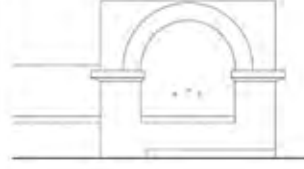
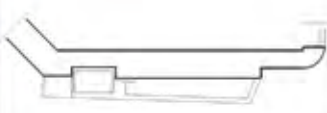
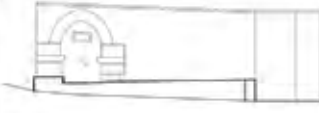
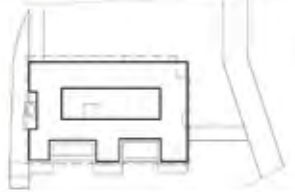
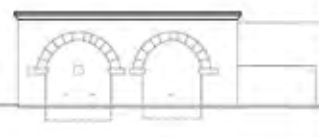
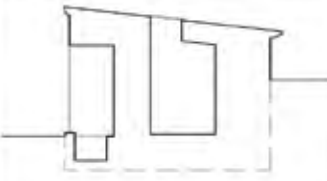
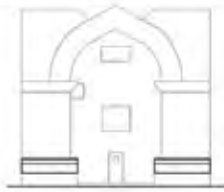
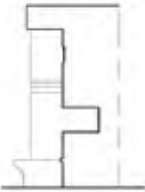
BABAESKİ	MERKEZ	PINARHİSAR	VİZE
B1 Sinanlı Ç.	M1 Çukurpınar Ç.	P1 Yenice İkiz Ç. P2 Yenice Meydan Ç.	V1 Evrencik Köyiçi Ç. V2 Evrencik Söğütlü Ç. V3 Evrencik Tek Kemerli Ç. V4 Evrencik Üç Kemerli Ç. V5 Sofular Köy Ç.

	ÇEŞME KODU	B1	M1	P1	P2	V1	V2	V3	V4	V5
BULUNDUĞU YERE VE YAPILIŞ AMACINA GÖRE	Meydan	•		•					•	
	Köşe		•							
	Duvar			•	•	•		•		•
	Mahalle	•	•	•		•		•	•	•
KULLANIM DURUMUNA GÖRE	Çoban						•			•
	Kullanımı devam eden		•	•	•		•	•	•	•
	Kullanım dışı	•				•				

ÇEŞME KODU	B1	M1	P1	P2	V1	V2	V3	V4	V5
Kare	•								
Dikdörtgen		•	•	•	•	•	•	•	•
Hazneli								•	
Eyvanlı		•							

Tablo 3. Plan tiplerine göre köy çeşmeleri.

Tablo 4. Köy çeşmeleri tipolojisi.

	PLAN	GÖRÜNÜŞ	KESİT
 Babaeski Sınanlı Çeşmesi			
 Merkez Çukurpınar Çeşmesi			
 Pınarhisar Yenice İkiz Çeşmesi			
 Pınarhisar Yenice Meydan Ç.			
 Vize Evrencik Köyiçi Çeşmesi			
 Vize Evrencik Söğütlü Çeşme			
 Vize Evrencik Tek Kemerli Ç.			
 Vize Evrencik Üç Kemerli Ç.			
 Vize Sofular Köy Çeşmesi			

ları döneminde Vize Sofular Köyü terk edilirken Türklerin kitabe taşını oradaki çeşmelerden getirerek bu çeşmeye taktıklarını düşündüklerini dile getirmişlerdir. Sofular Köy Çeşmesinin kitabe yerinin boş olması da bu görüşü destekler niteliktedir. Kitabe taşındaki yazılara göre, çeşmenin 1617 yılında İsmail Ağa tarafından Şehit Hasan Hüseyin adına yaptırıldığı bilgilerine ulaşılmaktadır. Diğer çeşmelerin kitabeleri mevcut olmayıp izlerine de rastlanmamıştır. Dolayısıyla ne zaman ve kimler tarafından yaptırıldıkları bilinmemektedir.

Mimari Özellikleri

Plan Özellikleri

Kırklareli çeşmeleri, Osmanlı çeşmelerinin klasik dönem özelliklerini sergilemektedir. Pilehvarian ve arkadaşlarının da belirttiği gibi, bu dönem çeşmelerinin ana şemasını suyun depo edildiği hazne, kemerli bir niş içerisinde üzerinde lüle veya muslukların yer aldığı ayna taşı, kitabe, musluktan gelen suların toplanıp aktığı yalak ve teknenin iki tarafındaki dinlenme sekileri oluşturmaktadır (Pilehvarian vd., 2000). Köy çeşmeleri, genel olarak dikdörtgen planlı, tek yüzlü, tek kemerli inşa edilmiş çeşmelerdir. Üç adet çeşme diğerlerine göre farklı özellikler sergilemektedir. Merkez Çukurpınar Çeşmesi, Erarslan'ın da belirttiği gibi, üç tarafı kapalı, tonoz ile örtülü ve önü açık bir mekân olarak tanımlanan "eyvanlı" (Erarslan, 2012) olan tek çeşmedir. Pınarhisar Yenice İkiz Çeşme aynı özelliklere sahip yan yana iki kemerli olarak, Vize Evrencik Üç Kemerli Çeşmesi de ikiyüzlü ve hazneli olup bir yüzünde tek, bir yüzünde de iki kemerli olarak düzenlenmiştir. Çoban çeşmeleri de yalak sayıları ve uzunlukları ile dikkat çekmektedir (Tablo 3 ve 4).

Cephe Özellikleri

Karademir (2007), cephe özellikleri bakımından çeşmeleri cephe kompozisyonlarına, kemer tiplerine, cephe elemanları ve süsleme öğelerine göre sınıflandırmaktadır. Ekmekçi (2015) de çeşmelerin asıl kullanım alanını oluşturan suyun aktığı bölümün, çeşme cephelerinin şekillenmesinde etkili olduğunu, cephelerin bazen bir bazen birden fazla yöne, sokağa veya meydana bakacak şekilde düzenlendiğini belirtmektedir (Karademir, 2007). Bu bağlamda, cephe kompozisyonları bakımından incelenen dokuz adet çeşmenin sekiz adedi tek yüzlü, bir adedi de iki yüzlüdür. Genel olarak köy çeşmelerinin cephe-

leri çok sadedir. Çeşmelerde yarım daire, basık sivri ve sivri kemerler uygulanmıştır. Kemerler dışında çeşmeleri hareketlendiren öğeler, sade olarak düzenlenmiş silmelerdir. Silmeler, bazı çeşmelerde kuşak şeklinde sütun başlıkları hizasında niş içerisini dolaşmakta, bazı çeşmelerde de saçaklarda ve duvar kenarlarında yer almaktadır. Su, genellikle demir boru şeklindeki lülelerden akmaktadır. Rozet, sadece Yenice Meydan Çeşmesinin kilit taşı üzerinde görülmektedir (Tablo 5).

Yapım Teknikleri ve Malzeme Özellikleri

İncelenen çeşmeler yığma yapım sistemi ile inşa edilmiştir. Beden duvarlarında sıralı moloz taş ve kesme taş kullanılmıştır. Duvar kalınlıkları genel olarak 30-80 cm. arasındadır. Harç olarak erken dönemde toprak-kireç karışımı bir harç kullanılırken geç dönemlerdeki onarımlardan dolayı çimento harç kullanıldığı görülmektedir. Çatı türü ve örtü malzemesi olarak tek yöne eğimli çatılarda blok şeklinde kesilmiş taş, geç dönem çeşmelerde ise betonarme malzeme kullanılmıştır.

Koruma Sorunları

İncelenen çeşmelerde benzer koruma sorunları izlenmektedir. Çeşmelerin en çok belediyelerin yaptığı altyapı ve yol çalışmalarından etkilendiği anlaşılmaktadır. Bu çalışmalarla çeşmelerin çoğu yıkılmış, zarar görmüş, yerleri değiştirilmiştir. Sinanlı Çeşmesi yeni yapılaşma sürecinde yapılar arasında kalmış, fark edilemez durumdadır. Evrencik Tek Kemerli Çeşmesi yer değiştirmiştir. Ayrıca, çeşmenin kitabe taşı da boyanmış olup yazılar güçlükle okunmaktadır. Çeşmenin büyük yalağı da toprak ile doldurulmuş olup içerisine çiçekler ekilmiştir. Çimento sıva ile müdahalelerin en yoğun görüldüğü çeşme Evrencik Söğütlü Çeşmesidir. Toprak bir zeminde konumlanan çeşmenin önündeki zemin döşemesi ve yalakları sonradan beton malzeme ile yeniden yapılmıştır.

Tablo 5. Cephe özellikleri bakımından köy çeşmeleri.

	CEPHE KOMPOZİSYONU				KEMER TİPİ		CEPHE ELEMANLARI							SÜSLEME ÖĞELERİ											
ÇEŞME KODU	Tek Yüzlü	İki Yüzlü	Üç Yüzlü	Diğer	Sivri	Basık Sivri	Yarım Daire	Kemer	Kitabe	Ayna Taşı	Musluk / Lüle	Tas Yuvası	Yalak	Dinlenme Sekisi	Açıklıklar	Silme	Rozet	Kabara	Plaster	Kartuş	Mukarnas	Ayyıldız	Alam	Bitkisel	Bezemeler
B1	•					•		•								•									
M1	•						•	•			•	•				•									
P1	•						•	•								•									
P2	•					•		•			•					•	•								
V1	•						•	•			•					•									
V2	•						•	•								•									
V3	•					•		•			•					•									
V4		•					•	•								•									
V5	•						•	•			•					•									

Bitkilenmelerin en fazla hasar yarattığı çeşme Sofular Köy Çeşmesidir. Yol çalışmaları nedeniyle yalakların ve dinlenme sekilerinin zemin kotu altında kalması, çatlaklar, çimento sıvalı müdahaleler, tahribat ve malzeme kayıpları ve yosunlaşma gibi sorunlar ise çeşmelerin genelinde görülmektedir.

Son Söz Olarak

Osmanlı çeşmelerinin klasik dönem özelliklerini sergileyen Kırklareli köy çeşmeleri, bulunduğu yerin tarihi, kültürü, mimari kimliği ve sosyal yaşamı hakkında değerli bilgiler sunması bakımından büyük önem taşımaktadır. Ancak, korunması açısından kent çeşmeleri kadar yeterli ilgiyi görememektedir. Çoğu harap ya da bakımsız durumda olan çeşmeler, köy yaşamını da olumsuz etkilemektedir. Geçmişte kadın, erkek, çocuk tüm köy halkının odak noktası mekânlar oluşturarak farklı paylaşımlarla sosyal yaşama katkı sağlayan, köklü bir yaşam kültürü ortaya koyan çeşmelerin bulunduğu meydan veya çevrenin de düzenlenerek köy yaşamına katılması, unutulmaya yüz tutan sözü edilen geleneğin canlandırılması bakımından da çok değerli olacaktır. Bu bağlamda, kültür varlığı olarak çeşmelerin belgeleme çalışmalarının tarafımızdan yapılması, koruma sürecinde ilk adımların atılması ve farkındalık yaratılması bakımından oldukça önemlidir. Kent merkezinde Kırklareli Belediyesi öncülüğünde başlayan restorasyon çalışmalarının köylerde de devam etmesi, köy kimliğinin ve belğinin sürdürülebilirliğini sağlayacaktır. 

Gülcan Minsolmaz Yeler, Dr. Öğr. Üyesi, Kırklareli Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Soner Yeler, Dr. Öğr. Üyesi, Kırklareli Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Not

1. Bu metin, Kırklareli Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Koordinatörlüğünce geliştirilen KLÜBAP-21 No.lu, “Kırklareli Tarihi Çeşmelerinin Kültürel Miras Bakımından Değerinin Araştırılması” başlıklı projeden derlenmiştir.

Kaynaklar

- Arapoğlu, F. ve Beksac, N. Ş. (2007) “Pınarhisar Adının Yer Aldığı Bazı Kaynaklar”, *Yöre Aylık Kültür Dergisi*, Edirne, Sayı: 86-87-88, s.12-14.
- Arseven, C. E. (1983) “Çeşme”, *Sanat Ansiklopedisi*, İstanbul, C.1, s. 388-389.
- Büyükkol, S. (2017) Çeşme Kültürünün Türk Resmine Yansımaları, *İdil Dergisi*, 6(39).
- Çavdar, B. (2019) İstanbul’un Mekânsal Değişimi Sürecinde Osmanlı Çeşmesinin Değişimi ve İstanbul Mekânı Kullanıcılarının İmgesindeki Yeri, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Demiray, G. (2008) “Kırklareli Pınarhisar Merkez İlçesi ve Köyleri Ağız İncelemesi”, Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Edirne.
- Ekmekeçi, M. (2015) “Burdur Şehir Merkezindeki Depolu Çeşmeler”, *I. Teke Yöresi Sempozyumu*, Burdur, 4-6 Mart, Sempozyum Kitabı, II. Cilt, s.1063-1091.
- Erarslan, A. (2012) “Ortaçağ Türk Mimarlığında Eyvan Kullanımında Mekân-İşlev İlişkisi”, *MEGARON*, 7(3), s.145-160.
- Eyice, S. (1993) “Çeşme», *TDİA*, İstanbul, C. 8, s.277-287.
- Karademir, M. (2007) “Edirne Çeşmeleri”, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Ödekan, Ayla (1992) “Kent İçi Çeşme Tasarımında Tipolojik Çözümlemeler”, *Semavi Eyice’ye Armağan*, İstanbul, s.281-297.
- Önge, Yılmaz (1997) *Türk Mimarisinde Selçuklu ve Osmanlı Dönemlerinde Su Yapıları*, TTK, Ankara.
- Özer, S. (2008) “Geçmişten Günümüze Kent-Çevre İlişkisi İçinde Çeşmeler”, *Sanat Dergisi*, (13), s.129-134.
- Özkafa, F. (2010) “Türk Su Mimarisi Kitabelerinde Hat Estetiği”, *İSTEM*, Yıl: 8, Sayı: 15, s.193- 219.
- Pilehvarian, N. K., Urfalıoğlu, N., Yazıcıoğlu, L. (2000) *Osmanlı Başkent’inden Çeşmeler*, YEM Yayınları, İstanbul.
- Pilehvarian, N. K. (2002) “Osmanlı Çeşme Mimarisi”, *Türkler Ansiklopedisi*, Ankara, Cilt: 12, s.247-251.
- Sağır, Y. (2016) “Osmanlı Su Vakıfları”, *Tarihin Peşinde-Uluslararası Tarih ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Sayı: 15, s.445-473.
- Şapolyo, E. B. (1967) “Türk Çeşmeleri”, *Önasya*, Cilt: 3, Sayı: 27, s.11-12.

An Evaluation of the Historical Fountains in the Villages of Kırklareli

Fountains are very valuable for urban and rural life in terms of historical, cultural, architectural heritage and formation of identity. However, the reasons such as the loss of the previous functions of the fountains, unplanned construction, destruction over time, wrong repairs, indifference and neglect cause the fountains to disappear, to become dehydrated or to lose their original appearance. Within the scope of the study, nine fountains belonging to the Ottoman period in the villages of Kırklareli center and its districts, which were evaluated within the scope of the Kırklareli Cultural Heritage Inventory, were documented by using photography and survey techniques. Afterwards, the fountains mentioned with literature review and analysis studies are evaluated under the titles of location and usage status, history, architectural features (plan, facade, construction techniques and material properties) and conservation problems in order to protect them with their values.